

Filemon

Postbus 2554
3800 GC Amersfoort
🌐 www.ibb.nu
✉ info@ibb.nu

Jetsesteenvweg 446/02
1090 Brussel | België
🌐 www.bijbelbond.be
✉ info@bijbelbond.be

INFO

Er is niet zoveel geschreven over dit briefje. Mocht je meer willen lezen, kijk dan eens naar de inleiding op de brief zoals die in de Jongerenbijbel NBV en HSV is geschreven. Er zijn ook voldoende studiebijbels die ingaan op Filemon. In de uitgave 'Paulus voor iedereen' van Tom Wright kom je een mooie toelichting tegen over Filemon. Het is soms verrassend om de brief in meerdere vertalingen te lezen.

Bijbelstudie over Filemon is een klein briefje. Je ziet het zomaar over het hoofd en je hoort er niet zo vaak over. We zoomen in op de boodschap en kijken wat het voor ons, in het hier en nu, kan betekenen. Filemon is iemand die het goed had, dat kun je zien aan het feit dat hij slaven had en ook kwam de gemeente bij hem thuis samen. Dan heb je wel een redelijk groot huis. De brief draait om Onesimus, een weggelopen slaaf van Filemon. Het is duidelijk dat Paulus dit briefje heeft geschreven, vermoedelijk ergens rond het jaar 54/55. De brief is geschreven op het moment dat Paulus ook de brief aan de gemeente van Kolosse schreef, waarschijnlijk vanuit Efeze.

Hoe kort het briefje ook is, het laat zich goed indelen:

Inleiding (vers 1-3)

Dankzegging (vers 4-7)

De boodschap van de brief (vers 8-20)

Afsluiting (vers 21-25)

Vier studies om mee aan de slag te gaan:

Brief | Boodschap | Toen en nu | Groeten

Geschreven door
Bert de Jong

Algemene informatie

Filemon is een klein en hartelijk briefje, de enige brief van Paulus gericht aan één persoon. De brief heeft de vorm die we kennen uit de andere brieven van Paulus. In de brief gaat het om en over de slaaf Onesimus, die we kennen uit Kolossenzen 4 vers 9. De kern van de brief gaat over vrijheid, over vergeving. Paulus roept Filemon op om zijn slaaf te vergeven en zijn vrijheid terug te geven. Onesimus is een naam die veel gebruikt werd voor een slaaf. De naam betekent zoïets als 'nuttig', 'bruikbaar'. De man die voor Filemon eerst nutteloos was, kan Paulus en Filemon nu goede diensten bewijzen. Zie ook vers 20. Wij kijken wat vreemd op bij het hebben van slaven, maar in die tijd was dat gebruikelijk. Onesimus heeft Christus leren kennen (vers 10) en dat zet zijn leven in een volledig ander daglicht. Paulus doet een indringend beroep op Filemon. Hij was christen, in zijn huis kwam de gemeente van Jezus Christus bij elkaar. In deze hartelijke brief wil Paulus duidelijk maken dat de Onesimus die terugkomt bij Filemon een heel ander mens is dan de slaaf die is weggelopen.

Indeling boek

Onze studie concentreert zich op vier thema's:

1. Brief	Filemon 1- 7
2. Boodschap	Filemon 8- 20
3. Toen en nu-wat is de kern?	Filemon 1-25
4. Groeten	Filemon 21- 25

Brief

Paulus begint de brief op zijn kenmerkende manier: hij groet de lezers met de zegen. Kijk eens hoe helder Paulus zichzelf en anderen typeert, vooral ook de wijze waarop Filemon wordt aangesproken. De vriendelijkheid valt op. Lees ook vers 19 en dan ontdek je waarom Filemon voor Paulus speciaal is. Een huishouding bestond mogelijk uit zo'n 25 tot 30 mensen en deze kwam bij hem thuis bij elkaar. Na de groet is er de dank aan God en geeft Paulus aan wat zijn diepste gebedsintenties zijn: dieper inzicht (NBV) of krachtig openbaren (HSV). In vers 6 lezen we over het delen van het geloof. Het gaat hier over verbondenheid, onderlinge steun, er voor elkaar zijn. Die verbondenheid geeft troost en vreugde, steun en kracht.

Lezen: Filemon 1- 7

1. Als je het begin van deze brief leest, wat valt je dan op aan de toon en de houding van Paulus? Op welke manier is zijn houding een spiegel voor je?
2. Op de groet volgt direct het danken. Daarin laat Paulus iets zien van de manier van leven. Wat zegt 'leven vanuit dankbaarheid' jou?
3. Er is sprake van dieper inzicht. Waar verlang jij naar, wat wil je leren en hoe wil je dat de komende maanden bereiken? Kun je dat concreet maken? Kun je daarbij ook aangeven wat je nodig hebt en van wie om dat diepere inzicht te realiseren?
4. Wij schrijven niet zo vaak meer een brief, we sturen een appje of pakken de mail. Een brief of een kaartje – handgeschreven – is veel persoonlijker. Welke drie mensen ga je de komende weken een kaartje of een brief sturen?

Boodschap

De boodschap is helder en concreet. Paulus stuurt de slaaf Onesimus terug naar Filemon met het verzoek om hem in liefde op te nemen. Vers 10 laat zien dat er een 'andere' Onesimus teruggaat: hij is tot geloof gekomen. Paulus doet daarom een beroep op Filemon vanuit de verbondenheid in Christus. Hier wordt de gemeenschap zichtbaar, de zorg voor elkaar, de betrokkenheid op elkaar. Paulus zegt: ontvang hem, niet meer als een slaaf, maar veel meer dan dat, als een geliefde broeder. Uit de cursieve woorden kun je opmaken dat Paulus Onesimus gewoon als slaaf terugstuurt, maar bij Filemon een appél doet om hem ook als een geliefde broeder te ontvangen. De veronderstelling is dat Onesimus weggelopen is omdat hij (zie vers 18) iets gestolen zou hebben. Vervolgens gaat hij naar Paulus. Bedenk dat Paulus en Filemon elkaar goed kenden. Terugsturen van Onesimus doet ook een beroep op de vergevingsgezindheid van Filemon. Vergeven is hier een duidelijk thema.

Lezen: Filemon 8- 20

1. Wat zijn voor jou kenmerken van de gemeente? Waaruit bestaat een levende gemeenschap die op weg is met Jezus Christus?
2. Kijk er eens naar hoe Paulus Onesimus terugstuurt en wat hij van Filemon vraagt. Vergelijk dat eens met Johannes 15:15.
3. Vergeven is een duidelijk thema in deze boodschap. Wat betekent 'vergeven' voor jou? Waar heb jij vergeving nodig en wat wil dat dan zeggen? Is vergeving eigenlijk niet iets dat we veel breder moeten delen in de gemeente, zodat we elkaar helpen om te leven als vernieuwde mensen? Hoe geef je dit concreet handen en voeten?
4. Lees in het kader van 'vergeven' Micha 7:18-20. Wat zegt dit over de aard van vergeven? Neem de tijd om na te denken en maak een to-do-lijstje: welke mensen moet jij vergeven en waarom? 'To do', wil zeggen: ga er mee aan de slag!

Toen en nu

Slavernij was in de tijd waarin de Bijbel werd geschreven heel gewoon. Mensen werden verkocht als slaven en een slaaf werd gezien als bezit. Je was niet meer van jezelf, maar je eigenaar mocht met je doen en laten wat hij wilde. Als slaaf was je onvrij. Er was wel discussie over de vraag hoe slaven behandeld dienden te worden. Paulus keert zich hier niet tegen het instituut, maar hij verandert de verhoudingen wel radicaal. We lezen in de Bijbel over het slaaf zijn, zoals Onesimus slaaf was van Filemon. Paulus laat ons in de brief aan de gemeente van Filippi zien dat Christus de gestalte van een slaaf heeft aangenomen (Filippenzen 2:7). In Christus ben je vrijgekocht van je onvrijheid. We lezen hoe Paulus Onesimus terugstuurt. Daarmee doet hij juist een beroep op Filemon om de vernieuwing van het leven van zijn slaaf te zien, vrijgekocht door overgave aan Jezus Christus. Lees het briefje in zijn geheel en gebruik daarvoor een andere vertaling dan de gangbare bijbelvertaling die je gebruikt.

Lezen: Filemon 1-25

1. Slaaf zijn, wil zeggen dat je onvrij bent, dat iets je in de greep houdt. Wij kennen niet meer de slavernij in de vorm zoals in de tijd van de Bijbel. Toch is slavernij wereldwijd nog steeds aanwezig. Kun je je inzetten voor mensen die in deze – soms vreselijke – situatie zich bevinden? Wat vind je daarvan en kunnen wij – kun jij – daar iets aan doen?
2. Wat is het kenmerk van slaaf zijn en welke moderne vormen van slavernij kennen we in ons land? Waaraan kun je verslaafd zijn, wat kan je leven helemaal beheersen? Het is wijs om daar met elkaar over te praten en ook te kijken hoe het kan dat je je leven hierdoor laat beheersen, je er door laat inpakken.
3. In de vorige studie, deel 2, ging het over vergeven. Vergeven is opnieuw mogen beginnen, een nieuwe start kunnen maken. Van vooraf aan beginnen. Wat is daarvoor volgens jou nodig?
4. Misschien nog wel lastiger: hoe houd je het vol om vanuit die nieuwe start te blijven leven? Wat heb je daarvoor nodig?

Groeten

Zoals iedere brief van Paulus begint met een duidelijke aanhef, zo sluit hij altijd de brief af met de groeten. Epafras zit met Paulus gevangen en is vermoedelijk de stichter van de gemeente in Kolosse, zie Kolossenzen 1:7. Voordat Paulus aan de groeten toe is, schrijft hij met een grote zelfverzekerdheid dat hij erop vertrouwt dat Filemon zijn verzoek inwilligt. Zelfs meer dan dat! En dan is er de kamer waarvan Paulus aangeeft dat ze die klaar moeten maken. Hij verwacht kennelijk snel te worden vrijgelaten. Gastvrijheid was erg belangrijk en veel huizen hadden dan ook een gastenverblijf. Zoals Paulus de brief begint met de 'genade', zo eindigt hij ook deze en vele andere brieven. Het is de zegen die we mee krijgen na de viering of de eredienst; de zegen die mensen elkaar soms meegeven. Het is de uiting van Gods betrokkenheid bij jouw leven; het is het verlangen dat zijn zegen je leven mag verrijken en vervullen. Zonder zijn zegen gaat het niet!

Lezen: Filemon 21-25

1. Epafras is in Nederland de naam van een stichting die zich inzet voor Nederlanders die in buitenlandse gevangenschap zitten. Zij zorgen voor geestelijke steun en proberen Nederlanders waar ook ter wereld te bezoeken. Veel van dit werk gebeurt in stilte, het is enorm waardevol. Kijk eens op de website van Epafras en realiseer je wat er namens de gemeente van Christus gebeurt.
2. Gastvrijheid is van alle tijden en in iedere tijd heeft het vaak weer een andere vorm. Wat betekent gastvrijheid voor jou en hoe ben jij zelf gastvrij? Wat is er mooi en wat is er lastig aan?
3. We mogen leven van genade, de genade die we ontvangen door de opstanding van Jezus Christus, met Pasen. Het wil zeggen: je mag leven, je mag er zijn. Wat betekent het dat we als bevrijde mensen mogen leven vanuit genade? Maak het ook concreet!
4. Wat is voor jou de kernboodschap of het kernvers uit deze brief en waarom?

